

HUMANITIES INSTITUTE
Serhat Tertemiz, MA

KAN DAVASI (1962) **REŞAT NURİ GÜNTEKİN** (1889 – 1956)

Hakkında

Reşat Nuri Güntekin'in kaleme almış olduğu *Kan Davası* adındaki yazınsal yapıtı ilk defa 1955 yılında Yeni Sabah gazetesinde tefrika edildikten sonra 1962 yılında ölümünün ardından kitap halinde yayımlanmıştır. Romancının söz konusu yazınsal eserinde, Anadolu'da bulunan Bozova iline bağlı Yukarı Sazan ve Aşağı Sazan köyleri arasında süregiden kan davası konu edinmektedir. Aynı zamanda kendini bildiği günden beridir öksüz ve yetim olan Ömer adlı başkarakterin kendini arayışı ve kendisiyle aynı durumda olan çocuklara yardım etme çabası işlenmektedir. Anlatının kurgusunu oluşturan iki temel konu toplumsal ve psikolojik temalarla zenginleştirilmiştir. Toplumcu-gerçekçilik yazınsal akımının ilkelerinin görülebildiği eserde Türkiye Cumhuriyeti toplumunun toplumsal, siyasi, malî, ekinsel, eğitsel ve askerî altyapılarıyla üstyapıları hakkında önemli bilgiler verilir. Altyapılarla üstyapıları oluşturan dinamikler hakkında çıkarımlarda bulunulur ve mevcut yozlaşmaya eleştirel ve ironik bir bakış açısıyla bakılır. Söz konusu anlatı dört ana bölümden oluşur. İlk ve son bölümler hâkim anlatıcı tarafından aktarılırken ikinci ve üçüncü bölümler kahraman-anlatıcının bakış açısıyla ilerler. Anlatıdaki gerçek vaka zamanının Cumhuriyetin ilanından sonraki bir dönemde geçtiği görülmektedir. Anlatıda geçen yer isimleri ise şunlardır: Toygar kasabası, Bozova ili, Yukarı Sazan köyü, Aşağı Sazan köyü, Leylekoğlu Kalesi, Kurtboğan kayalığı vd.

Özet

Kendini bildiği günden beridir öksüz ve yetim olan Ömer okul çağına geldiğinde muallim mektebine gönderilir. Mektepten mezun olduktan sonra Aydın nahiyelerinden birinde kısa süreliğine öğretmenlik yapar. Daha sonra harbin patlak vermesiyle subay olarak cepheye gider. Cepheye giden trenlerden birinde seyahat ederken Bozova ilinde kısa süreliğine mola verilir. Burada bulunduğu kısa süre içinde Ömer kendisi gibi öksüz ve yetim olan küçük bir kızla tanışır. Küçük kız ona çeşmeden su getirir ve cebindeki ceviz içlerinden birkaç tanesini ikram eder. Ömer de ona babalık eder ve bayram günü olduğu için ona pabuç satın alır. Trenle cepheye giden Ömer sürekli olarak küçük kızın ne durumda olduğunu merak eder ve onu düşler. Savaş biter bitmez Bozova'ya dönüp küçük kıza bulmaya karar verir. Harpte birkaç defa yaralanıp hastaneye yatan Ömer, savaşın bitmesinin hemen ardından Bozova'ya gelir. Küçük kıza ararken eski dostu Murat Bey'le karşılaşır. Murat Bey'i makamında ziyarete gittiği bir gün bir davanın görülmekte olduğunu fark eder. Duruşma salonuna girdiğinde görülen davanın bir kan davası olduğunu hemen anlar. Sanıkların resimlerini çizdikten sonra Murat Bey'in odasına gider. Yukarı Sazan ve Aşağı Sazan köyü arasında uzun zamandır bir kan davası olduğunu öğrenen Ömer bölgeyi görmek için can atar. Dostlarıyla birlikte Aşağı Sazan köyüne gittiği zaman Yukarı Sazanlı eşkıyalar tarafından bir heyetin arabasının soyulduğunu öğrenir. Bölgede yeterince kolluk gücü olmadığından Ömer eşkıyaları bulma görevine talip olur. Küçük bir ekiple birlikte eşkıyaları aramaya çıkar. Eşkıyalar bir dağın yükseklerinde bulunur. Ancak söz konusu eşkıyaların her biri çocuk denecek yaşlardadır. Çocuk şakiler yargılanmaları amacıyla Aşağı Sazan'a getirilir. Küçük çocuklar tarafından soyulduklarının öğrenilmesini istemeyen devlet yetkilileri ne yapacaklarını bilemezler. Ömer, çocuklara sahip çıkmayı ve Yukarı Sazan'da öğretmen olarak görev yapmayı teklif eder. Ömer'in teklifi kabul edilir ve gerekli işlemler yapıldıktan sonra Yukarı Sazan'a gidilir. Dostlarıyla birlikte Yukarı Sazan'a varan Ömer, bir zamanlar meşhur bir eşkıya ailenin kalesi olan binayı mektebe çevirir. Ancak Yukarı Sazanlılardan bazıları mektebin açılmasından ve devletin varlığını hissetmekten rahatsız olur. Kış mevsimi oldukça çetin geçer ve erzakla malzeme bulmak neredeyse imkânsız hale gelir. Murat Bey'in yardımları ve çocukların gayreti sayesinde mektep ayakta kalmayı başarır. Ancak bir süre sonra devlet yetkilileri mektebin kapatılmasını ve çocukların uygun işletmelerde çalışmalarını emreder. Yoğun yağmurlar sonucunda Aşağı Sazan'ı su basar. Ömer'in, çocukların ve bazı Yukarı Sazanlıların gayretiyle Aşağı Sazan selden kurtarılır. Yaşanan talihsiz olay iki düşman köyü birleştirir.

Kişiler

<i>Ömer</i>	Anlatının başkahramanı yetim ve öksüzdür. Subay ve öğretmendir.
<i>Murat Bey</i>	Anlatının norm karakteri nafia mühendisidir. Ömer'in en yakın dostudur.
<i>Ferhat</i>	Murat Bey'in oda arkadaşıdır. Ziraat mühendisidir.
<i>Hacı Rüstem</i>	Yukarı Sazan'ın ahlaksız tüccarlarından biridir. Kahvehane işletir ve kaçakçılık yapar.
<i>Osman</i>	Eğirdir'de askerlik yapmış Aşağı Sazanlı bir köylüdür.
<i>Müslim</i>	Çocuk şakilerin lideridir. Yukarı Sazan'a öğrenci olarak geri döner.
<i>Çöme</i>	Çocuk şakilerden biridir. Oldukça yeteneklidir.
<i>Esmâ Güneyle</i>	Aşağı Sazan'ın resim öğretmenidir.
<i>Fettah</i>	Yukarı Sazan'ın eski eşkıyalarındandır. Ömer'in en önemli yardımcısıdır.
<i>Zeynep</i>	Fettah'ın Marmarisli eşidir. Şehirde doğmuş olmasına rağmen Yukarı Sazan'da yaşar.
<i>Muhtar</i>	Yukarı Sazan'ın muhtarıdır ve katırcıdır.
<i>Döne Aba</i>	Ömer'den taraf olan köylü bir kadındır.
<i>Ukkaş Efendi</i>	Eski mızıkâ yüzbaşısıdır. Ayşe'nin babasıdır.
<i>Ayşe</i>	Ukkaş Efendi'nin kızı ve Ferhat'ın müstakbel eşidir.

Anlatıda figüratif rolleri olan diğer anlatı kişilerinin isimleri şunlardır: Doktor, Ahmet, Jandarma, Maarif Müdürü, Belediye Reisi, Mebus, Vali, Emniyet Müdürü, İhtiyar kadın; pansiyonun sahibidir, Hâkim; Bozova Mahkemesi'nin hâkimidir, Başmuallim; Aşağı Sazan'da görev yapmaktadır, Sıhhat Müdürü, Nahiye Müdürü, Orman Bekçisi, Veli Çavuş, Çürük Ali, Kadir, Şahin, Kamber, Zübeyir, Ebe Zehra Hanım vd.

Detaylı Olay Örgüsü

Bir Yabancı'nın Doktor'a Köydeki Salgını Haber Vermesi Bozova ilinde, son otuz yıldır görülmemiş bir kış havasında, katırıyla ilerlemekte olan bir adam görülür. Toygar ilçesindeki viran evlerden birinin önünde duran adam evin kapısına sertçe vurmaya başlar. Kısa bir süre sonra evin kapısını bir köylü açar ve yabancıya ne istediğini sorar. Yabancı Ahmet'e, Yukarı Sazan köyünden geldiğini ve salgın bir hastalık nedeniyle köylülerden her gün birinin öldüğünü söyler. Yabancı Doktor'u görmek ve onunla konuşmak istediğini söyler. Ancak köylü yabancıya Doktor'un hasta olduğunu ve kimseyle görüşecek durumda olmadığını söyler. Yabancı'nın yoğun ısrarları üzerine Doktor onun sessini duyar ve köylüden onun içeri alınmasını ister. Oldukça bitkin ve zayıf bir halde yabancı'nın karşısına çıkan Doktor hasta olduğunu ve hiçbir yere gidemeyeceğini söyler. Doktor'un muayenehanesine giren yabancı oldukça bakımsız ve özensiz bir ortamla karşılaşır. Yabancı Yukarı Sazan köyünde yaşayan köylülerin durumunu anlatır ve onlara yardım edilmesi gerektiğini söyler. Yabancı'nın ısrarları üzerine Doktor, hiçbir yere gidemeyeceğinin daha iyi anlaşılması için hastalığından bahseder. Bir ameliyat sırasında hastasından mikrop kapmış olan Doktor'un vücudunda oluşan iltihap iyice yayılmıştır. Bir operatör tarafından ameliyat edilmediği takdirde öleceğini söyler. Toygar'a idealist emellerle gelmiş olan Doktor'un inancı ve şevki yaşadığı zorluklar ve sıkıntılar nedeniyle tamamen tükenmiştir. Mesleki yaşamına şehirde devam etmiş olsaydı iyi bir operatör olmuş olacağını söyler. Bunun üzerine yabancı Doktor'a iltihap kapan kolunu sağlam olan koluyla ameliyat etmesini önerir. İdealist ve yetenekli bir Doktor'un bunun üstesinden gelebileceğini söyleyerek Doktor'a şevk verir.

Ömer'in Doktor'a Geçmişini Anlatmaya Başlaması Doktor yabancı'nın tavsiyesine uymuş ve iltihap kapmış olan kolunu sağlam olan koluyla ameliyat etmiştir. Ateşi düşmeye başlamış ve kendini daha iyi hissetmeye başlamıştır. Doktor yabancıyı birkaç gün boyunca evinde misafir etmek istediğini söyler. Kendini daha iyi hissettiği zaman Yukarı Sazan köyüne gidebileceklerini ve hastalarla ilgilenebileceğini söyler. Doktor yabancı'nın kim olduğunu merak eder ve onu yakından tanımak ister. Zira Doktor yabancı'nın kişiliğinden ve düşüncelerinden ziyadesiyle etkilenmiştir. Yabancı, Yukarı Sazan köyünde görevli olan bir köy öğretmenidir. Uzun zamandır aynı köyde görev yapmaktadır. Adı Ömer'dir. Doktor Ömer'i daha yakından tanımak ister. Ömer Doktor'a geçmişini anlatacağını ancak bir anca köye gidip hastalara yardım etmeleri gerektiğini söyler.

Ömer'in Bozova'da Küçük Kızla Tanışması ve Ondan Ayrılıp Cepheye Gitmesi İlk defa beş yıl önce bir asker treniyle Bozova'dan geçmiş olan Ömer, o sıralarda teğmendir. Lokomotif bozulmuş olduğundan ve başka bir istasyondaki lokomotifin getirilmesi beklendiğinden bir süre burada beklemek zorunda kalmıştır. Bozova ilinde bulunan köylerde yaşayan köylüler çocuklarını aynı trenle askere göndermektedir. Ömer, ebeveynlerin çocuklarından ve çocukların babalarından nasıl sevişerek

ayrıldıklarını ilgiyle izler. Dışarıdaki bir sundurmanın altına oturan Ömer, eşi ve çocuklarıyla vakit geçiren bir ere dikkat kesilir. Şeker Bayramı olduğundan bölgede bir kutlama havası hâkimdir. Kendisine bakan başkahramanın teğmen olduğunu fark eden er, kucağındaki çocuğu bırakıp selam verir. Çeşmedeki bir çocuğun kendisini izlediğini ve çeşmedeki tası suyla doldurup kendisine getirdiğini fark eden Ömer onun kimsesiz olduğunu kısa sürede anlar. Annesi ve babası olmayan küçük kız, ayrılacağı hiçbir yakını olmadığından Ömer'e yakınlık gösterir. Ömer küçük kıza nerede kaldığını ve nasıl geçindiğini sorsa da bunu yapmış olduğuna pişman olur. Zira kendisi de annesiz ve babasızdır ve ebeveynleri olmayan birinin nerelerde yatıp nasıl geçindiğini iyi bilmektedir. Ömer küçük kızın ikram ettiği sudan içer ve ona aynı tastan su içirir. Küçük kızın ikram ettiği cevizlerden alıp yer ve aynı cevizlerden ona da yedirir. Kısa süreliğine de olsa bayram gününde küçük kıza babalık yapar. Onu omuzlarına alıp gezdirir ve diğer köylülerin arasına karışırlar. Ömer küçük kıza pabuç satın alır. Ayrılık vakti geldiğinde küçük kız oldukça üzgündür. Ömer onu teselli etmeye çalışsa da başarılı olamaz. Tren hareket halindeyken Ömer küçük kıızı görüş mesafesinden çıkana kadar izler ve onun adını öğrenmeye çalışır. Ancak Ömer küçük kızın adını öğrenemez. Görüntüsünün hafızasından silinmemesi için bir resmini çizer. Yolculuk boyunca küçük kıızı düşünür ve çocukları olan eri izler.

Ömer'in Yaralı Olduğu Dönemde Rüyalarında Küçük Kızı Görmesi Başkahraman olan Ömer, Doğu'daki bir askerî hastanede ağır yaralı bir halde yatmaktadır. Kendini toparlamaya başlayıp uyandığında doktor ve diğer hastalar ona uykusunda sayıkladığını ve küçük bir kızın adını öğrenmeye çalıştığını söylerler. Ömer, doktora ve diğer hastalara anlamsız rüyalar gördüğünü ve rüyasında gördüğü kızın kim olduğunu bilmediğini söylese de gerçeği saklamaktadır. Ağır yaralı olduğu dönem boyunca Ömer rüyalarında Bozova'da kendisine tastan su içirmiş olan küçük kıızı görmüştür. Kızın içirdiği suyun miktarının bir deniz kadar çok olduğunu ve tastan kana kana su içtiğini görmüştür. Küçük kızın adını öğrenememiş olmak onu çok üzmüştür. Sağlığına kavuşur kavuşmaz taburcu edilmiş olan Ömer cepheye geri döner.

Ömer'in İkinci Defa Yaralanıp Küçük Kızı Sayıklamaya Devam Etmesi ve Terhis Olması Yaklaşık üç dört ay sonra Ömer yeniden askerî hastanede uyanır. Bu seferki yarası öncekinden daha ağırdır. Yaralandığı yer iltihaplanmış ve iltihap vücuduna yayılmıştır. İltihaplanma nedeniyle havale geçiren Ömer'in rüyaları çok daha sıklaşıp yoğunlaşmıştır. Rüyalarında sayıklarken küçük kızın adını öğrenmeye çalıştığı hastanedeki herkes tarafından duyulur. Yaralarının iyileşmeye başlaması ve sağlığına kavuşmaya başlamasıyla birlikte Ömer gözlerini açar. Tabip binbaşı ona ölümden kurtulduğunu ve durumunun her geçen gün daha iyiye gittiğini müjdelir. Koğuştaki diğer hastalar Ömer'in sayıkladığı küçük kızın kim olduğunu öğrenmek istese de Ömer onların bu sorusunu yanıtız bırakır. Bir süre sonra seferberliğin bitmesinin ardından Ömer, erlerin evlerine gönderildiği trenlerden birine binip yol alsada nereye gideceğini bilmemektedir. Küçük kıza duyduğu ilgiyi kendi geçmişinden bahsederek anlamaya ve açıklamaya çalışır.

Ömer'in Öksüz ve Yetim Olarak Geçirdiği Çocukluğu Kuzeyde dağılmış olan bir ordunun neferleri düzenli ve dağınık hallerde köylerle kasabalardan geçmektedirler. Yetim ve öksüz kalmış olan çocuklar onların atıkları artıklarla karınlarını doyurmaktadırlar. Çocuklardan birçoğu fırsat buldukça ölüleri soymaktadır. Bu sayede hayatta kalmaktadırlar. Bu çocuklardan biri ve en küçüğü Ömer'dir. Kendini bildi bileli sokaklarda yaşamış olan Ömer'in annesi ve babasıyla ilgili hatırladığı şeyler oldukça belirsizdir. At üzerinde ilerleyen kalpaklı bir adam tarafından kırmızı renkte giyinmiş bir kadına verilmesini hayal meyal hatırlamaktadır. At üstündeki kalpaklı adamla kırmızı giyimli kadının ebeveynleri olduğuna inanmaktadır. Babasını ve annesini harpte kaybettiğini ve bundan dolayı sokaklara düştüğünü düşünmektedir. Bütün çocukluğunu sokaklarda sefalet ve yoksulluk içinde geçirmiştir.

Ömer'in Muallim Mektebindeki Talebeliği Okul çağına gelmiş olan Ömer, askerî mektebe giren diğer arkadaşlarının aksine, muallim mektebine yazdırılmıştır. Arkadaşlarından ayrılmış olmak ve istediği mektebe gidememiş olmak onu üzer. Muallim mektebindeki çoğu öğrencinin annesi ve babası vardır. Bundan dolayı Ömer mektep arkadaşları tarafından dışlanır. Ancak hayatı badirelerle geçmiş olan Ömer'e kimse sataşmaya cesaret edememiştir. Bundan dolayı yalnız ama sorunsuz bir öğrencilik hayatı geçirmiştir. Derslerde anlatılan her şeyi öğrenmiş ve kütüphanede okuduğu kitaplarla kendini geliştirmiş olan Ömer, mezun olduktan sonra ne iş yapacağı ve hayatını nasıl idame ettireceği konusunda kararsız kalır. Ege köylerinden birine muallim olarak gönderildiği dönemlerde İstiklal Mahkemeleri kurulmaya başlamıştır.

Ömer'in Bozova'ya Küçük Kızı Aramaya Gelmesi ve Murat Bey'le Karşılaşması Bunları düşündüğü sırada trenin penceresinden dışarı bakan Ömer Bozova'ya ulaşmış olduklarını fark eder.

Rüyalarına giren küçük kızı bulma umuduyla trenden iner ve meydana gelir. Ancak daha önce görmüş olduğu bayram havasının aksine oldukça sessiz bir atmosfer vardır. Yerlilerden birine küçük kızı sorsa da yerli ona bölgede çok fazla yoksul ve kimsesiz kız çocuğu olduğunu söyler. Ardından kahvehanedekiler tarafından izlendiğini gören Ömer rahatsız olur. Kahvehanedekilerden birinin aşağı inip yanına geldiğini fark eder. Seferberlik dönemlerinde Kuvayı Milliye'ye katılmış olan Nafia Mühendisi Murat Bey Ömer'i selamlar. Mebusluğa kadar yükselmiş olan Murat Bey aykırı ve doğrucu kişiliği nedeniyle taşra mühendisliğine iade edilmiştir. Ömer'in muallimlik yaptığı dönemlerde Murat Bey Akdeniz sancaklarından birinde bayındırlık mühendisi olarak çalışmıştır. Ömer'in gidecek hiçbir yeri olmadığını ve ne yapacağını bilmediğini öğrenen Murat Bey onu evinde misafir etmek ister. Başlangıçta teklife olumsuz yanıt veren Ömer tren kalkmadan önce teklifi kabul eder.

Ömer'in Murat Bey'e Konuk Olması ve Ferhat'la Tanışması Evli ve çocukları olan Murat Bey, eşinden ve çocuklarından sıkıldığı için Bozova'ya gelmiştir. Ziraat mühendisi olan Ferhat'la birlikte bir pansiyonda yaşamaktadır. Pansiyon sahibi kadın, Ferhat ve Murat zaman içinde aile olmuşlardır. Ömer de onların arasına karışır. Murat Bey, neredeyse gördüğü her kadına âşık olan ve odasının penceresinden beğendiği kadınları dikizleyen Ferhat'la alay eder. Oldukça utangaç bir kişiliğe sahip olan Ferhat Murat Bey'in sözleri karşısında kızarıp bozulur. Geçmiş üzerine dertleşildikten sonra üç arkadaş Şen Yuva adlı bir bara gider. Şen Yuva'nın solisti masalarına konuk olur. Kadın solist, uzun boylu bir zabıt olan Ömer'den etkilenir. Murat Bey Ferhat'la alay etmeye devam eder ve şakalarına kadın solisti de dahil eder. Aslında kişilik olarak iyi bir eş ve anne olan kadın solist zaman içinde mesleği gereği hoppalaşmıştır. Murat Bey'in yaptığı şakalardan ve alaylardan usanan Ferhat bardan ayrılır. Onun ardından iki arkadaş da mekânı terk eder. Murat Bey Ferhat'ın durumuna üzülmemektedir. Zira Ferhat da gittiği her yerde bir kadına âşık olduğu için gözden düşmüştür. Ancak her şeye rağmen Murat Bey onunla alay etmekten kendini alamamaktadır.

Ömer'in Küçük Kızı Aramaya Devam Etmesi Bozova sokaklarını gezinen Ömer görmüş olduğu manzaraların resimlerini çizer. Bir caminin yanındaki eski ve bakımsız bir mezarlığın yanında oyun oynamakta olan küçük kızların arasında onu arar. Mezarlıktaki kırık mezar taşlarını inceliyormuş gibi yaparak küçük kızların yanına yaklaşır. Onlara kendisine su içirmiş olan kızı çizmiş olduğu resmi gösterir. Ardından kasabaya inen Ömer bir postacıyla karşılaşır. Aynı şekilde ona da küçük kızın resmini gösterir. Postacı onun meczup olduğunu düşünür. Fakat Ömer'in üzgün ve karamsar halini görüp üzüldüğünden gittiği mahallelerde kızı arayacağına söz verir.

Mahkemede Görülen Kan Davası Hükümet binasında odası bulunan Murat Bey'i ziyarete gitmiş olan Ömer girişte, jandarma erleriyle bazı sivil yerliler arasında bir arbede yaşandığını fark eder. Yaşanan olayın ne olduğunu anlamaya çalışan Ömer yaşananları yakından izler. Binaya girdiğinde kalabalığın Ağır Ceza Mahkemesinde arttığını fark eden Ömer oraya yönelir. Ömer, birbirine düşman olan iki karşıt grup arasındaki tartışmayı yatıştırmaya çalışan jandarma erlerini görür. Ardından bir duruşma olduğunu fark eden Ömer arbedenin nedenini merak ettiğinden mahkeme salonuna girer. Mahkeme koridorunda karşılaştığı bir yaşlı Ömer'e iki köy arasında bir husumet olduğunu, bazı sanıklar için idam bazıları için de en az on beş yıl hapis cezası istendiğini söyler. Yaşlı adama göre Yukarı Sazan köyü tamamen eşkıyalardan oluşmaktadır ve bölgede işlenen suçların durdurulması için köyün hükümet tarafından yakılıp yıkılması ve köy nüfusunun dağıtılması gerekmektedir. Duruşma sırasında sanıkları gören Ömer bazılarının oldukça genç olduğunu fark eder. Savcının ifadelerinden duruşmanın kan davasıyla ilgili olduğunu kolayca anlar. Fakat yaşlı adamın da tahmin ettiği üzere sanıklar olması gerekenin çok altında cezalar alırlar. Hatta biri genç biri de yaşlı olan sanıklardan ikisi yaşlarından dolayı beraat kararı alır.

Ömer'in Başöğretmen ve Esmâ Güneyli'yle Tanışması Mahkemece alınmış olan adaletsiz kararlar nedeniyle Yukarı Sazan ve Aşağı Sazan köyleri arasında mahkeme koridorunda yeniden bir arbede yaşanır. Çarşafli bir öğretmen Ömer'in duruşma sırasında çizmiş olduğu portreleri görür ve onları incelemek ister. Başöğretmen elindeki çalışmaları resim öğretmenine de gösterir. Aşağı Sazan köyünün başöğretmeni yaşadıkları mağduriyetleri ve Yukarı Sazan köyünün vukuatlarını anlatır. Ömer, başöğretmenin amacının kendisini resim öğretmenine tanıştırmak olduğunu anlar. Yukarı Sazan köyü yerlileriyle Aşağı Sazan köyü yerlileri arasında tartışmalar ve arbedeler yaşanmaya devam eder.

Yukarı Sazan ve Aşağı Sazan Köyleri Arasındaki Düşmanlığın Nedenlerinin Öğrenilmesi Ardından Murat Bey'in odasına çıkan Ömer, duruşmada görmüş olduğu Savcı'nın ve Emniyet Amiri'nin de odada olduğunu fark eder. Konuklardan biri Ömer'i tanır ve onu bir yıl önce Bozova tren istasyonunda bir kızla gördüğünü söyler. Ömer'in küçük kızı aradığı ve onu bulmak istediği anlaşılır.

Savcı'yla Emniyet Amiri küçük kızın bulunması için ellerinden geleni yapacaklarını söylerler. Ardından Yukarı Sazan köyünden bahsedilir. Yukarı Sazan köyüyle Aşağı Sazan köyünün adeta birbirine düşman iki devlet gibi olduklarına değinilir. Osmanlı döneminde yapılmış olan ve iki köyü birbirine bağlayan bir köprünün Yukarı Sazanlılar tarafından dinamitlendiğine değinilir. Bölge eşkıya yuvasıdır ve devlet bölgeyi kontrol altına almakta zorlanmaktadır. Ardından yakın zamanda Bozova'dan ayrılmak isteyen Ömer'in biraz daha kalması için ısrar ederler. Murat Bey ve dostlarının arasında ilginç vakitler geçirebileceğini ve küçük kızı bulabileceğini düşünen Ömer kalma teklifini kabul eder.

Aşağı Sazan Köyüne Varıldığında Bir Soygun Gerçekleşmesi ve Hırsızları Bulmaya Gidilmesi Murat'la bölgeyi gezen Ömer, Aşağı Sazan köyünü görmeye can atmaktadır. Arzusu gerçekleşen Ömer bölge halkını ve coğrafyasını yakından görmek ister. Bahsi geçen köprüyü görmeye giden Ömer söylentilerin doğru olduğunu kendi gözleriyle görür. Ömer bu görüntüyü resmetmeye başlar. Köprüyü resmettiği sırada Murat'la Ferhat'ın endişe içinde kendisine doğru geldiklerini görür. Havadislere göre Yukarı Sazan'a giden bir yolda bir mebusu ve belediye başkanını taşıyan kaptıkaçtı saldırıya uğramış ve eşkıyalar tarafından soyulmuştur. Köydeki düşmanlığı temsil eden simgesel anıtların yanında Yukarı Sazan köyü halkı diğer köylere göre daha varlıklı görünmektedir. Daha sonra bölgeye intikal eden Nahiye Müdürü ve bölgenin âyanları ne yapılması gerektiği konusunda bir tartışma yaparlar. Jandarma Karakol Komutanı hastadır ve eşkıyaların peşine düşecek yeterince jandarma eri yoktur. Bunun üzerine Ömer eşkıyaların izini sürmeyi ve keşif yapmayı teklif eder. Nahiye Müdürü teklifi kabul etmek istemese de başka şansı yoktur. Birkaç gönüllüyle birlikte Ömer eşkıyaların peşine düşer. Bir dağ eteğinde yanan ateşe yaklaşmak amacıyla akan derin çayı geçerler.

Soyguncu Çocukların Yakalanması Bir insan zinciri oluşturup çayı geçtikten sonra ateşe doğru ilerlenir. Fakat ateşin dağın yükseklerinde olduğu fark edilir. Dağın aldatici görünümü yanan ateşi yakınlardaymış gibi gösterse de oraya ulaşmak fazlasıyla zaman alır. Osman, jandarma eri ve Orman Bekçisi'yle birlikte Ömer emin adımlarla ilerlemektedir. Dağın oyukları ve inişli çıkışlı yapısı zorlukla aşılanır. Kısa boylu olan jandarma eri engebeli yapıları aşmakta oldukça zorlanır. Fakat mücadelecilik kişiliği sayesinde ilerlemeyi başarır. En sonunda ateşin yandığı yere ulaşılır ve etraftan dolaşılır. Alevin harlandığı sıralarda çevredeki kişilerin çocuk olduğu fark edilir. Ömer ateşin yandığı yere iner ve ateşin çevresinde yatan kişilerin çocuk olduğunu fark eder. Ömer'in sesini duyan çocuklardan bazıları kaçmaya başlarken çetenin lideri Ömer'e vurmaya çalışır. Fakat Ömer çete liderini kendisine vurmaya çalıştığı elinden yakalar. Jandarma eri çete liderinin Müslim olduğunu fark eder ve onu dövmek ister. Kendisinden iki yaş büyük olan kardeşi Yukarı Sazanlılar tarafından öldürülmüş olan Osman da onlara öfkeli gözlerle bakar.

Çocuklarla İletişime Geçilmesi ve Onların Soygunu Nasıl Yaptıklarını Anlamaya Çalışılması Ancak çocukların perişan halini gören ve onlar için üzülen Ömer yanındakilerin çocuklara zarar vermesine engel olur. Kaçan çocuklar geri dönerler ve ne olacağını merak içinde beklerler. Ömer ve diğerlerinin öfkesi yatıştıktan sonra jandarma eri çocukların kaptıkaçtıyı nasıl soyduklarını merak eder. Bundan dolayı onların silah talimi yapmalarını ve soygun anını canlandırmalarını ister. Çocuklar adeta bir oyun oynamış gibi silahları kuşanıp soygun anını canlandırırlar. Çocukların neredeyse bir birliğe yetecek kadar silahı ve cephanesi vardır. Ardından çocukların emniyet güçlerine teslim edilmesi için yola koyulurlar. Ömer, başta çete lideri olan Müslim olmak üzere her çocuğa merhamet duymaya başlar. Onların suç işlediklerini ve ne kadar büyük bir belaya bulaştıklarını farkında olmadıklarını anlamıştır. Müslim yaralı çocuklardan birini sırtına alır ve yola devam edilir.

Soyguncu Çocuklarla Diğerlerinin Kaynaşması İssiz bir yerde mola verilmiştir. Çocuklar soygun sırasında ele geçirdikleri etleri ateş yakıp pişirmektedirler. Orman Bekçisi çocuklara pişirdikleri etin ne tür hayvana ait olduğunu sorar. Çocuklardan biri ona keçi eti pişirdiklerini söyler. Ömer'in buyurmasıyla çocuklar pişen eti afiyetle yemeye başlarlar. Diğerleri çalınmış olan eti çocukların yemesini yadırgar. Fakat Ömer Aşağı Sazan'a vardıklarında çocukların ağır şekilde cezalandırılacaklarını söyleyerek onların fikrini değiştirir. Bir süre sonra Orman Bekçisi ve Osman da çocukların pişirdiği etten ufak parçalar alıp yemeye başlar. Grubun en küçüğü Ömer'e su ikram eder. Ömer, kendisine su ikram eden çocuğu küçük kıza benzetir ve üzülür. Her çocuğun birbirine benzemesi karşısında duyduğu şaşkınlığı kendi kendine dile getirir. Su kenarına giden Ömer Müslim'in yaralı çocukla birlikte yattığını görür. Ömer Müslim'e yardım etmek ve yaralı çocuğu taşımak ister. Fakat Ömer Müslim'e zayıflık göstermemek konusunda kararlıdır. Dinlenildikten ve yemek yenildikten sonra yola devam edilir.

Çocukların Aşağı Sazan'a Getirilmeleri ve Sorgulanmaları Soyguncu çocukların öncülüğünde Sazan Çayı'na varılır. Zira çocuklar yolları kendilerini tutuklamış olan büyüklerden daha iyi bilmektedir. Aşağı Sazan köyüne varılmasıyla birlikte evlerdeki ışıklar söner, pencereler kapanır ve halk sokağa dökülür. Mebus'un ve Belediye Başkanı'nın bulunduğu arabanın küçük çocuklar tarafından soyulduğunun anlaşılması herkesi şok etse de çocuklara taş atılır. Ardından suçlular onları yargılayacak olan heyetin önüne getirilir. Mebus ve Belediye Başkanı çocuklara bazı sorular sorarlar. Kendilerini neden soyduklarını ve suç işleyemeye ne zaman başladıklarını öğrenmek isterler. Müslim sorulan sorulara oldukça dürüst bir şekilde cevap verir. Ancak çocukların en küçüğü ve en kisası olan Çürük Ali öne atılıp arkadaşlarını savunmaya başlar. Çürük Ali silahlarında kurşun olmadığını ve kimseyi öldürmek gibi bir niyetlerinin olmadığını söyler. Ayrıca teslim olmaları söylenmiş olsaydı emre itaat etmiş olacaklarını da ekler. Çürük Ali annesini ve babasını kaybettiğini, Yukarı Sazan köyünden de kovulduklarını söyleyerek vicdanları yumuşatmaya çalışır

Ömer'in Esmâ Güneyli'yle Tanışık Tartışması Duruşmayı takip ettiği sırada katılımcılar arasında resim öğretmenini gören Ömer, onun kendisine baktığını fark eder. Ardından Ebe Ömer'in yanına gelir, çizdiği resimlere hayran olduğunu ve onları bir daha görmek istediğini söyler. Ömer, Başmuallim'le Ebe'nin asıl niyetini anlar. Resim öğretmeniyile arasının yapılmak istendiğini anlamıştır. Ömer'in çizmiş olduğu resimler teker teker incelenir ve çalışmalarına methiyeler düzülür. Ardından kadınlar çocuklar hakkında neler düşündüklerini paylaşırlar. Resim öğretmenin tepkisizliğinden onun da Yukarı Sazanlılara karşı kin ve öfke duyduğu anlaşılır. Söylemler karşısında tahrik olan resim öğretmeni, kökünde soygunculuk ve hırsızlık olan çocukların eğitilip ıslah edilemeyeceklerine inandığını söyler. Ömer resim öğretmenine eleştirel bir üslupla bütün Yukarı Sazan'ı yakmayı ve çocukları kurşuna dizmeyi önerir. Bir eğitimci olarak Başmuallim resim öğretmenin bu görüşlerini hiç tasvip etmediğini söyler. Çocukların kurşuna dizildiğini gözünde canlandıran resim öğretmeni neredeyse ufak bir baygınlık geçirir. Ani bir öfke patlamasıyla söylemeyi pek istemediği şeyler ağzından dökülmüştür.

Ömer'in Yukarı Sazan'da Öğretmenlik Yapmaya ve Çocukları Sahiplenmeye Karar Vermesi Duruşma heyetinin bulunduğu yere gelen Ömer onlara kararlarının ne doğrultuda olduğunu sorar. Heyet çocuklara ceza vermek istese de yaşanan olayın üst makamlar ve basın tarafından duyulması durumunda rezil olmaktan çekinmektedir. Onların kararsızlığını fark eden Ömer Yukarı Sazan köyünde öğretmenlik yapmayı ve çocukları da sahiplenmeyi teklif eder. Ömer'in yapmış olduğu teklif çevredekileri hem sevindirir hem de kırar. Zira Yukarı Sazan köyü yıllarca öğretmensiz kalmıştır. Ancak Ömer'in Yukarı Sazan köyüne gitmesi bazılarınca bir tür ihanet olarak da algılanır. Zira Aşağı Sazanlılar Yukarı Sazanlıları düşman olarak görmektedir. Ömer'in bu teklifine ilk karşı çıkan Osman olur. Zira bir asker olan Ömer'in düşman tarafa geçmesini istemez. Fakat Murat Bey duruma müdahale eder ve Yukarı Sazanlılarla aynı ülkede yaşayıp aynı tanrıya inandıklarını söyler. Bunun üzerine Osman sarf etmiş olduğu sözlerden dolayı özür diler. Heyet ve yerliler arasında yapılan istişare sonucunda Ömer'in Yukarı Sazan'da öğretmenlik yapmasına onay verilir. Gerekli işlemlerin gerçekleştirilmesi için il merkezine gitmek ve valiyle görüşmek gerekmektedir. Valiyle görüşmek amacıyla yola çıkmak üzere olan Ömer'e resim öğretmeni olan Esmâ Güneyli veda eder ve kendisi için oradaki çocukların resimlerini çizip göndermesini ister.

Ömer'in Öğretmenlik Atamasının Yapılması ve Yukarı Sazan'a Doğru Yola Çıkılması İl merkezine varılmasıyla birlikte Maarif Müdürü, Belediye Başkanı, Mebus, Ömer ve Murat Vali'yle görüşür. Ömer Vali'ye, asker olmadan önce öğretmen okulunu bitirmiş olduğunu ve izin verildiği takdirde Yukarı Sazan'da öğretmenlik yapmak istediğini söyler. Çocukların hiçbir ceza almadan kurtulmalarını istemeyen ve devletin varlığını hissetmeleri gerektiğini düşünen heyet üyeleri onları kısa süreliğine bir depoya kapatır. Ömer çocuklara az da olsa şiddet uygulandığını düşünür. Vali Ömer'in yapmış olduğu teklifi kabul eder ve gerekli işlemlerin derhal başlatılması için talimat verir. Murat da en az Ömer kadar heyecanlıdır ve onun bu heyecanına ortak olmak ister. Eve döndüklerinde vakit gece yarısına geldiğinde Murat Ömer'in odasına girer ve kendisinin de Yukarı Sazan'a geleceğini söyler. Zira oranın nasıl bir yer olduğunu merak etmektedir ve böylesi bir maceradan mahrum kalmak istemez. İstemeden de olsa Ferhat da yalnız kalmamak için bu yolculukta onlara eşlik etmeye karar verir. Kısa bir süre depoda tutulduktan sonra serbest bırakılan çocuklar Ömer'e teslim edilir. Eski bir eşkiya olan Leylekoğlu'nun zamanında Yukarı Sazan'a bir mektep yaptırdığı bilinmektedir. Mektep binasının hâlâ orada olduğunu ümit ederek yola koyulurlar.

Taşradaki Zorlayıcı Yolculuk, Kırsaldan İnsan Manzaraları ve Yukarı Sazan'a Varış Aşağı Sazan köyüne varıldıktan sonra yola yürüyerek devam edilir. Zira Yukarı Sazan, oldukça yüksek bir

dağın doruklarına kurulmuş bir köydür. Çocukların öncülüğünde, bilhassa Müslim'in, yola devam edilir. Dik yamaçların olması ve düzgün bir yolun bulunmaması grubu fiziksel açıdan ziyadesiyle zorlar. Uzun ve zorlu bir yürüyüşün ardından Yukarı Sazan'ın aşağılarında bulunan bir nahiyeye olan Garipler'e varılır. Garipler yerlileri de Yukarı Sazanlılara düşman olsalar da iki köy arasında sıcak bir çatışma yoktur. Kaldıkları misafir odasında yaşlı bir yerli konuklarına masalsı öyküler anlatır. Garipler'de dinlenip güç topladıktan sonra yola devam edilir. Pastoral manzaralar ve taşra hayatı başkarakterin iç-monologları aracılığıyla anlatılır. Yukarı Sazan'a yaklaştıkça yamaçlar daha da dikleşir ve geçilmesi gereken patikaları aşmak oldukça zor hale gelir. Ferhat'ın çarıkları ayağını rahatsız eder. Herkes yorulmuştur. Bir su kenarında uzun süre dinlenilir. Ardından yola devam edilir. Kestirme bir yol bildiğini söyleyen Müslim grup üyelerinden dik bir yamacı tırmanmalarını ister. Dik yamacı tırmanmalarının ardından bir tünele varılır. Ferhat'a tünel oldukça ürkütücü görünse de tünele girilir. Kısa bir yürüyüşün ardından minare merdivenine benzeyen bir merdivenden çıkılır. Kısa süre sonra Yukarı Sazan köyünün muhtarı olan yaşlı katırcıyla karşılaşılır. Grup üyeleri kendilerini Muhtar'a tanıtırlar. Karadağ ve Yanya'da askerlik yapmış olan Muhtar'ın bir muharebede yüzü yanmıştır. Uzak geçmişte Yukarı Sazan'daki tek mektebi yaptırmış olan eşkıya Leylekoğullarından bahseder. Haçlıların bu topraklarda yaşadığı dönemler dahil Osmanlı döneminde de bu bölgede hüküm sürmüş olan Leylekoğulları hiçbir hanedanlığa tabi olmamıştır. Bölgede kendi sultanlarını kurmuşlardır. Yıllar önce son Leylekoğlu mektebi yaptırmıştır. Mektebin bazı cenahları ve çatısı çökmüş olsa da geri kalan kısımları oldukça sağlamdır. Bina taş yapıdır. Murat Bey Ömer'e mektep binasının oldukça iyi durumda olduğunu ve ufak bir tadilatla gayet iyi duruma geleceğini söyler. Fakat bölgede hiçbir yaşam belirtisi ve insan görmemiş olmaları onlara verilen emeğin boşa gideceğini düşündürür.

Üç Arkadaşın Mektebin Yakınlarında Kamp Yapması Gece vakitlerinde katırcı olan Muhtar'ın gözden bir hayalet gibi kaybolduğu görülür. Oldukça yorucu bir yolculuğun ardından Ömer, arkadaşlarının yorulmamış olduğunu ve uyumakta zorlandıklarını fark eder. Zira Yukarı Sazan'la ilgili duydukları öyküler ve söylentiler onların güvenli bir ortamda olmadıklarını hissettirir. Bundan dolayı üç arkadaş uyumakta zorlanır. Çocuklar çoktan uyumuşlardır. Uzun bir yol gitmiş olması ve birçok eşkiyayla çetenin kol gezdiği bir bölgede kamp yapmaları Murat Bey'e Kuvayı Milliye'de geçirmiş olduğu dönemleri hatırlatır ve onun gözlerinin dolduğu görülür. Ferhat ise eşkiyalar veya çeteler tarafından baskın yemekten korktuğu için uyuyamamaktadır. Son bir defa mektebi ve çocukları kontrol ettikten Ömer yatıp dinlenir.

Ömer'in Yukarı Sazanlılarca Hoş Karşılanmaması Bir süre sonra bir çakal sesi duyduğunu düşünen Ömer uyanır ve sesin geldiği yöne doğru ilerler. Kayalık ve dik yamaçların olduğu bir bölgede ilerlerken çalılardan içinde bir patika olduğunu fark eder. Patikayı takip eden Ömer Yukarı Sazan köyünün merkezine ulaşır. Derme çatma bir yapıda ışık yandığını gören Ömer oraya doğru ilerler ve buranın bir kahvehane olduğunu anlar. İçeri girdiğinde içerdekilere selam verse de selamına zoraki ve istemsiz bir karşılık alır. Masalardan birinde oturan Ömer çevresindeki kişilerin sessizliğinden ve onların kendisine bakmalarından rahatsızlık duyar. Kahvehanenin işletmecisi olan Hacı Rüstem Ömer'e Yukarı Sazan'a neden geldiklerini ve çocukları köye neden geri getirdiğini sorar. Zira çocuklar bir süre önce yerliler tarafından köyden kovulmuş ve onların geri dönmesi istenmemiştir. Kendini köyün yeni öğretmeni olarak tanıtan Ömer Hacı Rüstem'e geri dönmesi istenmeyen çocukların öldürülmesi gerektiğini zira köpeklere böyle yapıldığını eleştirel bir üslupla dile getirir. Ömer çocuklara mektepte eğitim vereceğini söyler ve kendisine zaman tanınıp şans verilmesini ister.

Üç Arkadaşın ve Çocukların Mektebi Onarmaya Başlaması Sabah vakitlerinde grup üyelerinin uyanması üzerine mektep gündüz gözüyle yeniden kontrol edilir. Bir mühendis gözüyle yapıyı inceleyen Murat Bey, yapının onarılıp iyi bir okul haline geleceğinden oldukça ümitlidir. Büyük bir heyecanla işe başlanır. Politik tavırlarıyla Ömer'in sempatisini kazanmaya çalışan Çürük Ali yapılacak olan yemeklerden sorumlu olur. Küçük boyuna rağmen arkadaşlarını çekip çevirmeyi bilir. Bir süre sonra yaşlı bir kadının geldiği görülür. Yaşlı kadın grubun en küçüklerinden birinin ninesidir. Nine küçük bacağa sarılır ve onu doyasıya sever. Zira köylüler nineye küçük bacağın öldüğünü söylemişlerdir. Ömer nineye mektepte çalışmasını ve yemekten sorumlu olmasını teklif eder. Nine Ömer'in yaptığı teklifi kabul eder ve işe koyulur. Gruba bir de bir katır katılır. Ömer katırı çok sevmiş ve dağlık bölgede onun çok işe yarayacağını düşünmüştür. Aradan birkaç gün geçmiş olmasına rağmen yerlilerin mektebi hiç ziyaret etmemiş olması grup üyelerini tedirgin eder. Zira köylülerin bu davranışından onların okula karşı bir husumet besledikleri sonucuna varırlar. Ömer, Murat ve Ferhat mektebi katırlarıyla ziyaret eden Muhtar'a köydeki çocukların okula gönderilmesini söylerler. Çocukların gönderilmemesi durumunda devletin emniyet güçlerinin olaya müdahale edeceğini ve asilerin Leylekoğlu'yla aynı kaderi paylaşacaklarını söylerler. Aynı zamanda Kuran ve hadislerden

örnekler vererek çocukların okutulması gerektiğini dile getirirler. Devletin kolluk kuvvetlerinden korkan Muhtar köylü çocukların mektepte eğitim almaları için elinden geleni yapacağını söyler. Ardından grup üyeleri bölgeyi daha iyi tanımak ve bu doğrultuda plan yapmak için çevreyi keşfe çıkarlar.

Grubun Eski Bir Eşkiya Olan Fettah'la Tanışması Gece karanlığında engebeli arazilerde ilerleyen grup Aşağı Sazan'da yanmakta olan ışıkları görür. Sıcaktan kavrulmuş olan sivri kayalar üzerinde ilerlemek oldukça zordur. Dik yamaçlardan aşağıya bakıldığında tarlalar ve Aşağı Sazan görünür. Bölgede gezinmeye ve keşif yapmaya devam eden grup rıhtıma benzeyen bir alana varır. Düz arazideki yapılar adeta gemi direklerine benzetilir. Bir süre sonra yüksek bir yerdeki kulesinde çalışmakta olan Fettah görülür. Fettah Muhtar'ın kardeşinin oğludur. Yıllarca askerlik yapmış ve Osman'la aynı birlikte bulunmuştur. Ömer Fettah'ın üzerindeki kıyafetlerden ve haliyle tavrından asker olduğunu hemen anlar. Fettah da Ömer'in asker olduğunu anlar ve onun subay olduğunu öğrenmesi üzerine ona "komutanım" diye hitap eder. Muhtar Fettah'ın bir süre Bozova Cezaevi'nde yattığını söyler ve böylece Fettah'ın Yukarı Sazan'daki suçlulardan biri olduğu anlaşılır. Ancak Fettah Muhtar'ın bu bilgiyi ağzından kaçırmış olmasından utanç duyar. Cezaevinde yatmış olduğu günleri ve işlediği suçları anımsamak istememektedir. Konuyu değiştirmek amacıyla Muhtar Fettah'a bu saatte ne yaptığını sorar. Fettah Muhtar'a çorba yapmak için hodan topladığını söyler. Bölgede yaşayan yerlilerce bilinen bir bitki olan hodandan yapılan çorba methedilir.

Grubun Fettah'ın Marmarisli Eşiyle Tanışması Fettah'ın evine doğru ilerlediklerinde bir kadının ipe çamaşır astığı fark edilir. Ancak ipe asılan çamaşırın arasında kadın iç çamaşırının olması ve çamaşır asan kadının çıplak kollarının görünmesi grubu şaşkına çevirir. Fettah Zeynep'e seslenir ve sesin geldiği yöne bakan kadın panikleyerek örtünmeye ve eve girmeye çalışır. Ancak Fettah ona rahat olmasını ve konuklara merhaba demesini söyler. Bunun üzerine Zeynep konukların yanına gelir ve onların elini sıkar. Üç arkadaş Fettah'ın evine girer. Ev oldukça iyi döşenmiştir. Kısa bir süre sonra Zeynep çiçek desenli bir elbise giyerek ve başını açarak konukların karşısına çıkar. Zira Zeynep aslında Marmarislidir. Marmaris'te bir binbaşının emir erliğini yaptığı dönemde Giritli bir balıkçının kızı olan Zeynep'le tanışmış olan Fettah ona âşık olmuştur. Zeynep'in de ona aynı duyguları beslemesi üzerine birbirini seven ikili evlenmiştir. Marmaris'e yerleşmek ve orada çalışmak için her yola başvurmuş olsalar da en sonunda Yukarı Sazan'a gelmek zorunda kalmışlardır. Zeynep'le Fettah'ın en büyük hayali Marmaris'e geri dönmek ve orada yaşamaktır. Yukarı Sazan'da şehirli bir kadına rastlamış olan üç arkadaş buna çok sevinir. Fettah-Zeynep çiftinin küçük bir kızı ve hasta olan bir oğulları vardır. Bilinmeyen bir hastalık nedeniyle aşırı zayıflamış olmasına rağmen karnı şişmiş olan oğulları dünyadan tamamen kopmuş bir görünüme sahiptir. Konuklar çocuğun durumu hakkında bir şey söylememeye dikkat ederler. Zira çiftin üzülmesini istemezler.

Grubun Döne Aba'yla Tanışması Fettah'ın evinde Akdeniz esintisi almış olan üç arkadaş oradan mutlu bir şekilde ayrılır. Üç arkadaş Fettah'ı da kendi taraflarına çektiklerine emindirler. Keşif yapmaya devam eden grup Döne Aba'yla karşılaşır. Döne Aba Ömer'e Yukarı Sazan'a neden gelmiş olduklarını sorar. Ömer'in öğretmen olduğunu öğrenmesi üzerine Döne Aba, ailesinden hiçbir erkeğin kalmadığını ve yapılması gereken köy işlerinin çoğunu torunlarına yaptırdığını söyler. Onları okula göndermesi halinde bütün işlerinden geri kalacağını ekler. Ömer kendisiyle kavga etmek ve tartışmak istenildiğinin farkındadır. Lakin Ömer Döne Aba'ya oldukça yumuşak bir üslupla karşılık verir. Ömer Döne Aba'ya torunlarının çok fazla zamanını almayacağını ve gerekli bütün işleri yapmaya yeterli vakitleri olacağını söyler. Döne Aba'nın çocuklarının İstiklal Harbi'nde ölmüş olduklarını bilen ve onun da bizzat cepheye cephane taşıdığını bilen Ömer ona övgüler düzer. Ömer Döne Aba'yı da kendi taraflarına çekmiş olduğundan emindir.

Grubun Dursun'la Tanışması Fettah'ın yakın komşusu ve akrabası olan eski Topçu Çavuşu Dursun'la karşılaşılır. Yukarı Sazan'da yaşamının ne kadar zor olduğuna değinen Dursun kendi özel hayatından örnekler verir. Geniş bir aileye bakmakla yükümlü olan Dursun, Yukarı Sazan'da çiftçilik yapmak neredeyse imkânsız olduğundan göç etmeye karar vermiştir. En büyük hayali Yukarı Sazan'daki toprağını satıp başka bir yere göç etmek ve gittiği yere yerleşmektir. Küçükken Karaman'da marangozluk yapan amcasının yanına gönderilmiş olan Dursun'un tek hayali Yukarı Sazan'dan gitmektir. İki kardeşinden biri ölmüş diğeri de cezaevine girmiştir. Oldukça geniş bir aileye bakmakla yükümlü olan Dursun için hayat oldukça zor geçmektedir. Muhtar Dursun'a Hacı Rüstem'in toprağını almaktan vazgeçtiği haberini iletir. Bu haber üzerine Dursun yıkılır ve onun halinden intihar etmeyi düşündüğü sezilir. Ömer Dursun'a yeni açılacak olan mektebin tadilata ihtiyacı olduğunu ve kendilerine bir marangoz gerektiğini söyler. Bir miktar paraları olduğunu ve gerekli ödeme

yapabileceklerini söyleyen Ömer Dursun'u çok mutlu eder. Böylece Dursun da grubun bir parçası haline gelir.

Ömer'in Yukarı Sazan'ı Tanıması ve Mektebin Açılması Ardından grup üyeleri Yukarı Sazan'ın en rahat adamı olarak kabul edilen Ukkaş Efendi ve kızı Ayşe'yle görüşür. Bir mızıka yüzbaşı olan Ukkaş Efendi grup üyelerini evinde ağırlar. Ferhat, Ukkaş Efendi'nin kızı Ayşe'ye onu görür görmez âşık olur. Daha sonra Fettah Ömer'i alıp bir mağaraya götürür ve iki köy arasında süregitmekte olan kan davasını anlatır. Yukarı Sazan'daki görevlerini tamamlamış olan Murat Bey'le Ferhat bölgeden ayrılıp Bozova'ya geri döner. O günden sonra Ömer mektep işlerine ağırlık verir ve yoğun bir şekilde çalışır. Ömer, Yukarı Sazanlı yeni öğrencilerini tanımaya ve onların derterini anlamaya çalışır. Doğum yapmak üzere olan bir kadına yardım etmek amacıyla Ömer Aşağı Sazan'a iner ve Esmâ Güneyli'yle görüşür. Esmâ Güneyli'yle Ömer bir ebeden Yukarı Sazan'a gelip gebeyle ilgilenmesini ister. Fakat ebe Yukarı Sazan'a gitmeyi reddeder. Ardından Esmâ Güneyli Ömer'e Leylekoğlu Kalesi ve Yukarı Sazan Mektebi hakkındaki gazete haberini gösterir.

Kış Mevsimiyle Birlikte Baş Gösteren Zorluklar Kış mevsiminin gelmesiyle birlikte bilhassa Yukarı Sazan'da kuraklık ve kıtlık başlar. Bunun üzerine Müslim ve Çöme yiyecek bir şeyler aramak amacıyla mektepten uzaklaşır. Yaşanan gıda sıkıntısını hükümete bildirmek amacıyla şehre gitmeye çalışan bir adamın yolda ölmesinin ardından devlet ve Kızılay durumdan haberdar olur ve Yukarı Sazan'a gıda yardımı yapar. Böylece Yukarı Sazanlılar mektebe gönderilen gıdalardan faydalanırlar. Bölgenin varlıklı isimlerinden biri olan Hacı Rüstem bile mektebe gönderilen yardımlardan faydalanır.

Mektepte Gıda Sorunu Yaşanması: Hırsızlık Vakası ve Yardımlar Murat Bey'in Bozova'dan göndermiş olduğu gıda yardımları da ihtiyacı karşılamayınca mektepteki bazı öğrenciler ava çıkar. Avlayacak bir hayvan bulunamadığı zamanlarda çocuklar buldukları böcekleri yerler. İçinde buldukları olumsuz duruma daha fazla dayanamayan Zübeyir ve Kamber bir gün Hacı Rüstem'in evinden bir çuval mısır çalarlar. Evindeki mısırların çalındığını fark etmiş olan Hacı Rüstem ilk olarak mektepteki küçük şakilerden şüphelenir. Ömer tarafından hırsız bulmakla görevlendirilen Müslim neredeyse hiç zorlanmadan onu bulur. Hırsız bulunmuş olsa da Hacı Rüstem Ömer'e aşağılayıcı sözler söyler ve onları suçlamaya devam eder. Bu duruma çok üzülen Müslim mektepten kaçır ve bir süre sonra geri dönse de Ömer'e kırgın olduğu için onunla hiç konuşmaz. Havaların biraz düzelmesiyle birlikte Ömer Murat Bey'e haber gönderir. Ömer Murat Bey'e köydeki durumu anlatır ve ondan gıda yardımı ister. Almış olduğu haber üzerine Murat Bey Bozova, İstanbul ve Ankara gibi büyük yerlerde yardım kampanyaları düzenler. Kampanya sayesinde epeyce yardım toplanır ve böylece Yukarı Sazan'a önemli miktarlarda gıda yardımı gitmeye başlar.

Çocukların Farklı İşlere Verilmesi ve Mektebin Kapatılması Yukarı Sazan eşrafının yapmış olduğu şikâyetler sonucunda yaz mevsimi geldiğinde devlet yetkilileri mektebin kapatılması ve on üç çocuğun Bozova'ya getirilip uygun işlere verilmesi gerektiğini söyler. Okulu kurtarmak için Ömer'in Hacı Rüstem'den çocuklar adına özür dilediğini öğrenen Müslim okuldan kaçsa da bir süre sonra arkadaşları tarafından bulunup geri getirilir. Çocukları Bozova'ya getiren Ömer onların her birini ayrı bir işe verir. Böylece Ömer okulda Bacak'la bir başına kalır. Murat Bey Ömer'i Bozova'dan gelip ziyaret eder.

Sağanak Yağmurlar Nedeniyle Aşağı Sazan'ın Su Altında Kalması Köylü çocuklara daha iyi eğitim verilmesi amacıyla Leylekoğlu Mektebi onarılır. Köyü tanıtmak ve kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla Murat Bey Yukarı Sazan'a iş insanları ve ünlülerden oluşan bir heyetle gelir. Heyette yer alan kişiler bir hafta boyunca Yukarı Sazan'da kalıp eğlendikten sonra ayrılma zamanı gelir ancak hava bozar. Yağmur aralıksız bir şekilde günler boyunca yağmaya devam eder. Havanın biraz düzelmesiyle birlikte konuklar ilk defa dışarı çıkarlar. Bu arada köylüler köyün meydanına birikip konukların etrafını sarmışlardır. Biraz yaklaşır bakıldığında iki kişinin bir kişiyi kollarıyla taşıdıkları fark edilir. Ömer bu adamın ayaklarının olmadığını ve onun daha önce bir uçurumun kenarında ulduğunu görüp görmezden geldikleri kurt adam olduğunu fark eder. Yukarı Sazanlıların arasından biri öne atılıp diz çöker ve en sonunda öçlerinin alınmış olduğunu söyler. Alınan habere göre Aşağı Sazan'ı su basmış ve biriken suyun boyu insan boyunu aşmıştır. Bu haberi alması üzerine Ömer çocukları, dostlarını ve heyetteki herkesi yanına alarak Aşağı Sazan'ın yardımına koşar. Düşmanlığa daha fazla dayanamayan Fettah da öne atılarak onlara katılır. Aşağı Sazan'a varması üzerine Ömer Osman'a sarılır ve onu teselli etmeye çalışır. Fettah da Ömer'in barışın demesine mahal vermeden Osman'a sarılır ve onu teselli etmeye çalışır.

Musibetin ve Can Kayıplarının İki Köyü Barıştırması Günlerce sağanak bir şekilde yağmış olan yağmurdan ziyade sele asıl neden olan şeyin köyün yakınındaki nehir olduğu anlaşılır. Osman, selin önüne geçebilmek için yukarıdaki Kurtboğan kayalıklarının patlatılmasını ve bu şekilde nehrin akış yönünün değiştirilmesini önerir. Fettah, Osman, Müslim ve Çürük Ali'yi de yanına alıp oraya varan Ömer, kayalıkları patlatmasıyla birlikte selin yönünü değiştirmeyi başarıp köyü kurtarır. Ancak bu patlama sonucunda Osman, Fettah, Çürük Ali ve Müslim hayatlarını kaybeder. Cenazelerini almak amacıyla Yukarı Sazanlıların Aşağı Sazan'a gelmesiyle birlikte iki köy arasında suların durulmaya başladığı gözlemlenir. Patlama sırasında verilen kayıplar iki köyü birbirine bağlayan köprünün iki ucuna gömülür. Ayrıca Ferhat Yukarı Sazan'daki Ukkaş Efendi'nin kızı Ayşe'yle evlenir, Ömer de Aşağı Sazan köyünün resim öğretmeni Esmâ Güneyli'nin kendisine âşık olduğunu Murat Bey'den öğrenir. Ömer hikâyesinin burada bittiğini ancak daha sonra da başlarına salgın belasının musallat olduğunu söyler.

Temalar

Husumet Reşat Nuri Güntekin'in *Kan Davası* adlı romanında Bozova iline bağlı iki ayrı köy olan Yukarı Sazan ve Aşağı Sazan arasında uzun zamandır bir kan davası süregelmektedir. Anlatının başkarakteri olan Ömer Bozova Ağır Ceza Mahkemesi'nde Yukarı Sazanlı suçluları ilk defa görür. Sanıkların çoğu yaşça küçüktür ve işlemiş oldukları suçtan hiç pişmanmış gibi görünmemektedir. Bölgede bulunan çoğu köyün yerlileri Yukarı Sazan'ın eşkıyalıklardan bunalmıştır. İki köy arasında bitmek bilmeyen bir vuruşma süregitmektedir. Bilhassa Yukarı Sazanlılardan bazıları, meşhur bir eşkıya ailesi olan Leylekoğullarını kahramanlaştırarak anlatır. Kökleri asırlar öncesine dayanan aile hiçbir hanedanlığa boyun eğmemiş ve Yukarı Sazan'da kendi sultasını kurmuştur. O dönemlerden itibaren Yukarı Sazan'ın diğer köylerle yaşadığı husumet hiç bitmemiştir. Özellikle Aşağı Sazan köyünü kendilerine düşman bellemiş olan Yukarı Sazanlılar onlara her türlü zararı vermeyi kendilerinde hak görürler. İki köyü birbirine bağlayan köprüyü havaya uçurmuş ve bölgeyi onlara karşı besledikleri düşmanlığı anlatan anıtlarla donatmışlardır. Ancak anlatının sonunda yaşanan bir doğal afet iki köyü yakınlaştırır. Ömer, Fettah, Murat, Müslim ve Osman gibi anlatı kişilerinin inisiyatifleriyle iki köy arasında bir sulh gerçekleşir.

Ataerkillik Romancının kaleme almış olduğu eserin derin anlatısında Türkiye Cumhuriyeti toplumunun ve Anadolu halklarının üstyapıları ve altyapıları ile ilgili önemli bilgiler verilir. Derebeylik düzeninden çıkmış ve Cumhuriyet ilan edilmiş olsa da birçok bölgede eski alışkanlıklar ve gelenekler devam etmektedir. Yukarı Sazan ve Aşağı Sazan köyleri ataerkil toplumsal normların baskın geldiği uzamlardır. Halk çoğunlukla hurafelere inandırılarak yönetilir ve bir lidere tâbi olma eğilimi kendini göstermeye devam etmektedir. Aşağı Sazan ve Yukarı Sazan köyleri aralarındaki anlaşmazlıkları ve meseleleri şiddete başvurarak çözmeye çalışır. Karakterlerin hâlâ en ilkel memeli içgüdüleri ve davranış şekilleriyle hareket ettikleri görülür. Toplumu oluşturan dinamiklerin yeni düzenden ziyade eski düzene ait olduğu görülür. Bu durum da düzenle halk arasında bir çatışma yaşanmasına sebep olur. Yukarı Sazan köyüne devlet kurumlarının ve yetkililerinin hiç gitmemiş olması da bu durumun en önemli göstergelerinden bir tanesidir.

Arayış Annesi ve babasıyla ilgili hatırladığı şeyler oldukça sınırlı olan Ömer öksüz ve yetim bir halde büyümüştür. Kendisiyle aynı durumda olan bütün arkadaşları askerî mektebe gönderilmişken kendisi muallim mektebine gönderilmiştir. Mektepten mezun olduktan sonra kısa süreliğine öğretmenlik yapmış olsa da harbin patlak vermesi üzerine silah altına alınmıştır. Trenle cepheye gönderildiği sıralarda Bozova'da küçük bir kızla tanışır. Küçük kız Ömer gibi öksüz ve yetimdir. Ömer ona babalık etmek istese de cepheye gitmek zorundadır. Cepheye geçirdiği dönem boyunca yalnızca küçük kızı düşünür. Ömer'in küçük kızı kendisiyle özdeşleştirdiği ve onu kurtarmak istediği görülür. Savaşın ardından Bozova'ya giden Ömer küçük kızı bulamaz. Onun yerine tamamen çocuklardan oluşan bir hırsız çetesiyile karşılaşır ve onları sahiplenir. Oldukça kötü bir nam yapmış olan Yukarı Sazan'a öğretmen olarak gitmeye karar verir ve çocukları da yanında götürür. Yukarı Sazan'dan sürgün edilmiş olan ve eşkıyalık yapmak zorunda bırakılmış olan çocukları sahiplenen Ömer onları küçük kızın yerine koyar. İdealist emellerle Yukarı Sazan'a gelmiş olan Ömer birbirine hasım olan iki köyü barıştırmak, çocukları eğitmek ve Yukarı Sazan'ı da geliştirmek ister.

Dostluk Savaşın bitmesinin ardından cepheden dönen Ömer, Bozova'ya vardığında eski bir dostu olan Nafia Mühendisi Murat Bey'le karşılaşır. Ömer Murat Bey'e çok güvenir ve hiçbir konuda ondan şüphe etmez. Murat Bey Ömer'i mümkün olduğunca Bozova'da misafir etmek konusunda kararlıdır. Zira onun gidecek hiçbir yeri olmadığını bilmektedir. Murat Bey Ömer'in küçük kızı

bulmasına yardımcı olsa da bunu başaramaz. Ardından kötü şöhretiyle bilinen Yukarı Sazan'ı görmek isteyen Ömer'i o bölgeye götürür. Hırsızlık yaparak hayatta kalmaya çalışan çocukları sahiplenmesine yardım eder. Yukarı Sazan'da öğretmenlik yapmaya karar veren Ömer'e mektep yapılması konusunda yardım eder. Bir mühendis olduğundan Leylekoğlu Kalesi'nden artakalan harabeyi onarıp bir mektebe çevirir. Yukarı Sazan'da kıtlık yaşandığını öğrenmesi üzerine Ömer'e ve çocuklara yardım etmek amacıyla yardım kampanyaları düzenler hatta kendisi de bizzat yardım gönderir. Aşağı Sazan'ı sel bastığında köyün kurtarılması için kendi canından olur. Ömer, Murat, Ferhat arasındaki dostluk bağları oldukça sıkıdır ve daima birbirlerinin yardımına koşarlar. Çocuklar da Ömer'e yarenlik ederler ve birçok konuda ona yardımcı olurlar. Kardeşlik ve dayanışma ruhu olumlu karakterlerin amaçlarına ulaşmaları konusunda en önemli itici güç olur. Anlatının sonunda Aşağı Sazan'da yaşanan bir doğal afet sonucunda iki köyün birbiriyle barıştığı görülür. Aşağı Sazan'ın kurtarılması sürecinde hayatını feda eden Fettah ve diğer karakterler iki köyü birleştirir ve iki köy ortak acıda ve mutlulukta birleşmeyi başarır.

Kişi İncelemesi

Ömer (Açık/Sosyal/Sorumlu/Mantıklı/Duygusal)

Anlatının başkahramanı olan Ömer öksüz ve yetimdir. Öksüz ve yetim olduğu gibi birkaç dostundan başka hiç kimsesi de yoktur. Çocukluğu harp dönemlerinde geçmiş ve hatlardan geri çekilen askerlerin bıraktığı şeylerle beslenip ölüleri soyarak hayatta kalmıştır. Okul çağına geldiğinde arkadaşlarının çoğu askerî mektebe gönderilirken o muallim mektebine verilmiştir. Çetin bir çocukluk geçirmiş olduğundan dolayı mektepteki talebelerden hiçbiri ona sataşmaya cesaret edemez. Annesiz ve babasız olduğu için mektep arkadaşları tarafından dışlanmıştır. Mektepten mezun olduktan sonra kısa süre öğretmenlik yapmasının ardından cepheye gider. Teğmen olarak harpte görev alan Ömer iki defa yaralanıp askerî hastaneye yatırılır. Özellikle hastanede geçirdiği dönemlerde Bozova'da tanıdığı kendisi öksüz ve yetim olan küçük kızı düşünür ve rüyalarında onu görür. Harbin sonlanmasıyla küçük kızı bulmak amacıyla Bozova'ya döner fakat onu bulamaz. Onun yerine Murat Bey'le girmiş olduğu macera sonucunda çocuklardan oluşan çeteyi sahiplenir ve onları köyleri olan Yukarı Sazan'a götürür. Leylekoğlu Kalesi'ni onarıp mektep haline getirir. Çocuklara burada eğitim verir. "İdealist bir kahraman olarak görünen Ömer, kimsesizliğin getirdiği sıkıntıları kendisine dert etmek yerine kimsesizliğini başkalarıyla birliktelikte gidermeye çalışır. Başkişinin kişilik gelişimini etkileyen iki önemli etken vardır: kimsesiz geçirilmiş çocukluk dönemi ve askerlik." (Kanter 2008, 479-480).

Huzursuz Yukarı Sazan köyünde yaşamış olduğu zorluklar ve yerel halkla yaşadıkları husumet onun huzurunu kaçıır: "Başka şeyler yapar ve konuşurken düşüncelerimin arasına birdenbire Müslim'in çehresi girip yerleşiyor, kovmak için adeta sıkıntı çekiyorum. Gece olunca, odamın karanlığında bu hayal bana daha da kuvvetle musallat oluyor, onun Garipler'den getirmiş olduğu mumlardan birini yakarak kitap okuyorum. Fakat o gece, yılın en uzun gecesidir." (Güntekin 2018, 216).

Heyecanlı Hakkında pek çok olumsuz şey duymuş olduğu Yukarı Sazan köyünün nasıl bir yer olduğunu merak eder ve oranın yakınından geçmek onu heyecanlandırır: "Yol, pek fena değil. (...) Benim kendi hesabıma düşen acelem, ovanın sonunda bir bulut gibi görünmeye başlamış olan Yukarı Sazan eteklerine yetişmeden gecenin yaklaşmasıdır. Bu dağlı uzaktan olsun görmeden geçersen acıyacağım. Gerçi dağ denen şeyin benim için artık hiç esrarı kalmamıştır. Fakat Bozova'da bu Yukarı Sazan için dinlediğimiz şeyler, hele mahkemede gördüğüm küskün adam çehreleri bende garip bir merak uyandırmıştır." (Güntekin 2018, 51).

Bunalımlı Cepheye giderken Bozova'da kendisine su ve ceviz ikram eden kız hiç aklından çıkmamıştır. Zira Ömer de küçük kız gibi bir yetim ve öksüzdür: "Haydi Ömer, kabul et ki bütün bunlar o adını bilmediğin çocuk yüzündendir. Hatta bu gece, bu saatte burada bulunuşun bile niçin? Terhis kağıdını aldıktan sonra seni nereye götüreceğini bilmediğin bir trende, bir yarım uyku içinde bir türlü çözemediğin şey galiba bu yabancı tepenin yabancı ayı altında kendini açığa vuracak!" (Güntekin 2018, 76).

Eleştirel Yukarı Sazan'ın varlıklı isimlerinden biri olan Hacı Rüstem'i ve onun gibi emekçi halkı sömürerek zenginleşen kesimleri eleştirir: "İçimden "Sen, köylü adam değilsin... Ben, seni her zaman bir yerlerde gördüm... Camide ellerini kürsüye vura vura vaaz ederken mi? Kasaba belediyeleri önünde propaganda nutukları verirken mi? Pazar meydanlarında değneğini kaka kaka oradan oraya

alım satım yaparken mi? Senin bir şeyler olduğunu biliyorum. Fakat ne?" demek geliyor, amma demiyorum, diyemem." (Güntekin 2018, 117-118).

Coşumcu Kendisiyle özdeşleştirdiği ve yeterince tanımamasına rağmen derin bir bağ kurduğu küçük kızı kendi iç dünyasında büyüttükçe büyütür: "Sana ben su getirdim. Su getirdim sana ben" diyen ses... Zinciri kopuk küçük tasın suyu, derelerin suyu gibi, bitip tükenmek bilmiyor. Bu dereleri durmadan içiyor, fakat bir türlü kanmıyorum." (Güntekin 2018, 30).

Meraklı "Kızıltılı bir akşam güneşi onu karşıdan yalamaya, sarp kayalıklarını belirtmeye başladığı zaman bu merak daha da artıyor. Hatta bir aralık başımı alıp kendi kendime bu dağa doğru yürümek için bende yakıcı bir arzu uyanıyor" (Güntekin 2018, 70).

Vicdanlı Kendisine su ve ceviz içi ikram eden öksüz ve yetim kıza acır ve ona derin bir merhamet gösterir: "Birdenbire yerimden kalkıyor ve uzun bacaklarını birbirine vurup silkinerek oradan uzaklaşıyorum... Eşini pek nadir duymuş olduğum mızımız bir merhamet ve şefkat heyecanı içindeyim: "Dikkat sen galiba hapı yutuyorsun Ömer" diye kendi kendime söyleniyorum." (Güntekin 2018, 104).

Sezgili Yaşamış olduğu çetin hayat ve acı vakalar karşılaştığı insanlar hakkında doğru çıkarımlar yapmasını sağlamaktadır: "Fettah'a gelince, o bir kelime söylemediği halde gözünü ayırmadan bana bakmaktadır. Bu bakışta Müslim'in, o gece Aşağı Sazan divanındaki sessiz bakışına benzeyen bir şey vardır. Ve bu benim için çok ehemmiyetlidir." (Güntekin 2018, 204).

Murat Bey (Açık/Sosyal/Sorumlu/Mantıklı)

Anlatının başkahramanı Ömer'in eski bir dostu olan Murat Bey Bozova'da nafia mühendisi olarak görev yapmaktadır. Başkahramanın en önemli yardımcısı konumunda olan karakterin geçmişiyle ilgili pek bilgi verilmez. Murat Bey de harp yıllarında silahlı mücadeleye katılmış ve Kuvayı Milliye'de yer almıştır. Kuvayı Milliye'de geçirdiği heyecan dolu ve idealist yılları özlemle anar. Harpten sonra mebusluk ve nahiye yöneticiliği gibi önemli makamlara getirilmiş olsa da dürüstlüğü ve idealistliği nedeniyle zaman içinde eski mesleğine geri döndürülmüştür. Ömer'in hiç kimsesi ve gidecek hiçbir yeri olmadığını bilen Murat Bey onu misafir eder. Ömer'in geleceğinin belirleneceği vakalarda önemli bir rol oynar. Yaptığı her işte onun yanında olur, ona şevk verir ve gerektiğinde ona yardım etmek için elinden geleni yapar. Topluma hizmet etmek ve onu ileriye taşımak için elinden geleni yapan Murat Bey, Ömer'i de bu konuda güdümler. "Ömer'in Bozova'da karşılaştığı mühendis Murat Bey ise ondaki idealizmi gün ışığına çıkaran norm karakterdir. Aynı zamanda Ömer'in askerlik yıllarında onun kendi kabuğundan çıkmasını sağlayan dost canlısı bir insandır. Ömer'in içine gömüldüğü yalnız hayatı iyi bilen ve onu anlayarak ideallerini paylaşan Murat Bey, askerlik dönüşü hayata tutunmasında büyük bir rol oynar." (Kanter 2008, 482).

Güvenilir Murat Bey Ömer'in en yakın dostlarından biridir ve Ömer ona sonsuz derecede güvenir: "Çok heyecanlı, uyanık, sözünü sakınmaz, biraz da delişmen bir insan olduğu için Deli Murat derler. (...) Diyebilirim ki o, hayatımda, insan sıcaklığı denen şeyi bana duyurmuş, vahşi kabuğumu delmeye muvaffak olmuş tek adamdır. Dünyada hiç kimseye onun kadar açılıp saçılmış olduğumu hatırlamam." (Güntekin 2018, 41).

Canlı "Epeyce yaşlanmış ve çökmüştü biçare. Saçları kırışmış, yüzü kırışıklıklarla dolmuştu. Fakat gözler yine o eski parlak gözlerdi" (Güntekin 2018, 41).

Dostane "- Sen buralarda ne arıyorsun Ömer? diye soruyor. Ben treni ve uzakları göstererek: - Askerden dönüyorum, diyorum. – Yine mi askerlik? – O günden beri, heyecan fasılasız devam etti." (Güntekin 2018, 41).

Aydın "- Füzede içinde aya gitmek, diyor, fakat burnumuzun dibindeki bu zavallı dağı ondan daha iyi tanıyor muyuz? Hayır Ömer. Bütün gece onun için konuşulan horozca lakırdılar işittik. Yıldızlardan ara sıra gök taşları dökülüyor ya dünyamıza. Bu dağ üzerinde bildiklerimiz de o döküntüler üzerine bildiklerimizden farklı değil..." (Güntekin 2018, 126).

Yardımsaver Yukarı Sazan köyünde öğretmenlik yapmayı ve hırsızlık yapan çocuk çetesine sahip çıkmayı teklif ettiğinde ona yardımcı olur: "- Sen istedikten sonra niçin mümkün olmasın Ömer... Öyle

değil mi Müdür Bey? demesi üzerine o da: - Elbette, ona ne şüphe, Vali Bey de memnun olur, diye tasdik ediyor” (Güntekin 2018, 128).

Eleştirel Yukarı Sazan köyünde öğretmenlik yapacak olan Ömer’in gideceği yere devlet neredeyse hiç gitmemiştir. Murat Bey Yukarı Sazan’ın durumu konusunda devlet kurumlarını eleştirir: “- Füzeye binip aya gidemediğine artık gam yeme Ömer... Gideceğin yer onun kadar meçhul bir ay ilidir, kıskanıyorum seni, diyor.” (Güntekin 2018, 133).

Umutlu “Murat Bey, bütün bunları mühendisçe yokladıktan sonra: “İş var burada Ömer... Ah, ne iyi etmişim seninle geldiğime... Burasını pek küçük bir gayretle barınılır hale getirmek mümkündür” diye seviniyor...” (Güntekin 2018, 164).

Vicdanlı Kendisine her ihtiyaç duyulduğundan Ömer’e ve çocuklara elinden geldiğince yardım eder. Sevdiklerini koruyup kollamaya çalışır: “- Yalnız birkaç gün bir yere kapatarak bir parça gözdağı verelim bu yumurcuklara... Hükümetin ne olduğunu hissettirelim, diyor. Murat Bey: - Çocuklar onu bizden iyi bilirler ama yine de münasip olur efendim, diyor.” (Güntekin 2018, 132).

Hacı Rüstem (Kapalı/Asosyal/Sorumsuz/Duygusal)

Anlatının engelleyici tarafında yer alan en baskın karakter Yukarı Sazanlı Hacı Rüstem’dir. Anlatı boyunca Hacı Rüstem’in kişiliği ve geçmişi hakkında detaylı bilgi verilmez. Fakat Hacı Rüstem’in Yukarı Sazan’ın en varlıklı isimlerinden biri olduğu ve sahip olduğu varlıkla yoksullar üzerinde bir tahakküm kurduğu görülür. Öğretmen olarak Yukarı Sazan’a gelen Ömer’den en çok rahatsız olan kişi Hacı Rüstem olur. Zira Hacı Rüstem sultanının devam edebilmesi için Yukarı Sazan’da devletin varlığını hissetmek istemez ve okumuş bir öğretmenin varlığını kabul etmez. Yapmış olduğu yasadışı işlere ve halk üzerinde tahakküm kurmaya devam edebilmesi için devletin ve okumuş kesimin bölgeden uzak olması gerekmektedir. Hacı Rüstem bölgedeki husumeti körükleyen başlıca kişilerden biridir. Kaçakçılık ve uyuşturucu satıcılığı gibi işler yaparak aşırı derece zenginleşir. Herhangi bir ihtiyacı olmamasına rağmen Murat Bey’in Yukarı Sazan’a gönderdiği yardımlardan faydalanmak ister. Hacı Rüstem, oldukça güçlü ve varlıklı bir kişi olmasına rağmen ziyadesiyle korkaktır.

Düzenbaz “İçimden “Sen, köylü adam değilsin... Ben, seni her zaman bir yerlerde gördüm... Camide ellerini kürsüye vura vura vaaz ederken mi? Kasaba belediyeleri önünde propaganda nutukları verirken mi? Pazar meydanlarında değneğini kaka kaka oradan oraya alım satım yaparken mi? Senin bir şeyler olduğunu biliyorum. Fakat ne?” demek geliyor, amma demiyorum, diyemem.” (Güntekin 2018, 117-118).

Hasmane Yukarı Sazan’a gelen Ömer’in öğretmen olduğunu öğrenen Hacı Rüstem, ona olan husumetini hemen belli eder: “- Hoş geldin, sefa geldin... Velâkin ne etmeye geldin burada? Arslan gibi delikanlısın maşallah!.. Taşı tutsan suyunu çıkarırsın... Ne etmeye geldin burada?” (Güntekin 2018, 159).

Vicdansız “- Hâşâ... Onlar it köpek güruhu... Hırsız güruhu... Kimleri, kimseleri yok burada onların... Bizim derdimiz başımızdan aşkın... Kendimiz yiyecek ekmek bulamıyoruz... Onları buradan defedesiyse başımıza hal geldi... Sen, anlayıp dinlemeden neye geri getirsin oğul. Bak, sen nur yüzlü Müslüman bir çocuksun...” (Güntekin 2018, 161-162).

Suçlu “Hacı Rüstem firmasına gelen mallar ve rakı, kokain, iskambil gibi kaçak eşyaları getiren katır postası bize de birkaç defa yiyecek ve giyecek eşyası getirmiştir.” (Güntekin 2018, 257).

Bencil “Hacı Rüstem’in de bulunduğu bir toplantıda okunan muhtaçlar listesinde kendisinin de adı geçince, farkında olmadan bir hareket yapmış olacağım ki: - Ne o Muallim Efendi oğlum. Biz, bu milletin evlâdı değil miyiz? Benim kervanlarım mı geliyor?” (Güntekin 2018, 283).

Habis “Bu, bir kanı bitli soysuz ihtiyar tutarağı idi. Kırmızı köse sakalının her teli ayrı ayrı oynayarak, sesi kâh inceliş kâh canavar düdüğü gibi öterek haykırıışlarına devam ediyor ve ara sıra da öksürüğü tutuyordu. Bir seferinde dişleri takımı ile ağzından fırladı ve iki eliyle yakalayarak tekrar yerine tıktı.” (Güntekin 2018, 289).

Korkak Ambarından mısır çalan çocuklar yakalanıp huzuruna getirildiğinde onlarla bir başına aynı odada kalmaktan korkar: "Herifler beni eşkıyaların eline bırakıp gidiyorlar!" diye bağıarak kaçmaya uğraşıyor ve kapıyı bulamıyor." (Güntekin 2018, 290).

Kaynakça

Güntekin, Reşat Nuri. *Kan Davası*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2018.

Kanter, M. Fatih. *Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarında Yapı ve İzlek*. Doktora Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Fırat Üniversitesi, Elazığ: Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

Yazar, Suat. *Reşat Nuri Güntekin'in Eski Hastalık, Ateş Gecesi, Değirmen Romanlarının Olay Örgüsü, Şahıslar Kadrosu, Zaman ve Mekân Bakımından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Beykent Üniversitesi, İstanbul: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2022.